

Okosabbak lettünk a vasárnapi EU-csúcs után?!

Rácz Margit

A március 1-én Brüsszelben a tanácselnökséget betöltő Csehország miniszterelnökének kezdeményezésére lezajlott informális EU-csúcsot belengte az egyre mélyülő válság okozta gondok és megoldáskísérletek hangulata. Már a csúcs előtt számos cikk jelent meg, és sajtóbeszélgetés zajlott le arról, hogy a válságkezelések eddigi módszerei az EU-27-et megbontják EU-15-re és a kevésbé fejlett EU-12-re. Még olyan víziók is napvilágot láttak, hogy a kelet-európai válság újabb és mélyebb problémákat fog okozni az EU régi tagországaiban, sőt akár ennek áldozatul eshet a közös pénz is.

A médiumok abból élnek, hogy érdekes hírekkel lepik meg olvasóikat. A probléma csak az, hogy ezekre a hírekre is reagálnak a piacok, nem kis gondot okozva elsősorban az EU-12 körében. Ez a csoport sem egységes, és önkritikusan meg kell állapítani, hogy Magyarország a legsérülékenyebb tagországok közé tartozik, ha nem a legsérülékenyebb. A csúcs előtt a négy közép-európai s a három balti állam, valamint Románia és Bulgária miniszterelnöke külön megbeszélést tartott Barroso elnök részvételével. Ezzel mintegy deklarálni akarták, hogy ennek az országcsoportnak közös érdekei vannak a másik csoport növekvő áldozatvállalásának kiváltása céljával.

Azt azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ennek a rendkívüli csúcsnak az

összehívása eredetileg nem ebből a célból történt. A cseh miniszterelnök elsősorban a francia elnök igen protekcionista autóiipari támogatási csomagjának megismerésekor az egységes belső piac védelmében tartotta szükségesnek a rendkívüli EU-csúcs összehívását. Az Európai Unió 27 politikai vezetője deklarálta is, hogy a válság okán semmiféle olyan támogatási csomag kifizetésére nem kerülhet sor, ami az egységes belső piac versenysemlegességét törné meg. Persze arra számítani kell, hogy kicsit szalonképesebb módon (garanciavállalás), de cégtámogatások lesznek. Azok az ötletek, hogy valahány tízmilliárd euró támogatási csomagot adjon össze az unió gazdagabb fele a szegényebb részére, nem találtak ezen utóbbiak részéről pozitív megítélésre. Ez természetesen igazi sajtóhír, és ennek nyomán sajnos számunkra negatív piaci reakció is várható.

De az EU belső szokás- és kapcsolatrendszere szempontjából egyáltalán nem lehet különösebb sötét ítéletet levonni a csúcson történtekből. Hiszen már a 2007 és 2013 közti keretköltségvetés kialakításakor lezajlott vitákból is jól látszott, hogy nemzeti adóbevételi forrásokból más nemzetek támogatását finanszírozni egyre kevésbé akarják az EU gazdagabb tagországai. Tehát az, hogy a válság kapcsán cégtámogatások érdekében ezen gazdagabb országok forrásait szerették volna fel-

használni a kelet-közép-európai EU-tagországok, és ezt a gazdagabbak visszautasították, egyáltalán nem meglepő. Itt érdemes azonban egy olyan szarkasztikus megjegyzést is tenni, miszerint egyáltalán nem biztos, hogy a gazdagabb EU-tagországok cégmentő csomagjai elérik céljukat. Reálgazdasági válság van az EU-27 egészében. 2009 első negyedében csak azt konstatálhatjuk, hogy a válság még elég messze van a mélyétől, hiszen még a bankválságnak sincs vége.

Mivel Kelet-Közép-Európában a legnagyobb gazdasági érdekeltséggel Németország bír, egyáltalán nem csoda, hogy a német kancellárasszony fogalmazta meg a legegyértelműbb választ a támogatási kérésre. Úgy vélte, hogy konkrét helyzeteket kell konkrét pénzügyi lépésekkel kezelni. A kelet-közép-európai EU-tagországok nem képeznek egy régiót a válság kiváltotta gondok szempontjából. Arra is utalt, hogy a segítségnyújtás leginkább az IMF-en keresztül, indokolt esetben történhet meg.

Magyar felvetés volt, hogy a nemzeti valuták elleni nem múló spekuláció miatt esetleg meg kellene rövidíteni az eurózónába történő belépés időtartamát azzal, hogy az ERM II-ben ne két évig legyen a nemzeti valuta stabil árfolyammal, hanem legyen elég egy év is. Természetesen ezt a felvetést elutasították. Legegyértelműbben a luxemburgi miniszterelnök, Jean-Claude Juncker fogalmazott arról, hogy az eurócsatlakozás feltételei nem fognak változni.

Erre számítani lehetett, hiszen az egy évtizedes, lényegében sikeres múltra visszatekintő közös valuta ebben a válságban nehéz kihívások elé került. Nem azért, mert komolyabb spekuláció indulna el az euró dollárárfolyamát illetően, hanem azért, mert éppen a drága válságkezelés miatt az eurózóna számos tagországában a háromszázalékos deficithatárt je-

lentősen meghaladó államháztartási hiányra kell számítani. Ezt a hiányt is finanszírozni kell valamiből a kiszáradt nemzetközi pénzügyi rendszer körülményei között. Ezért is elképzelhetetlen, hogy további rizikófaktorokat fogadnának el új tagok belépésével. Ennek kapcsán érdemes megjegyezni, hogy egy olyan bíráló is elhangzott, miszerint a válságnak leginkább kitett tagországok saját gazdaságpolitikai tévedéseiknek is köszönhetik ezt a nehezen kezelhető helyzetet.

Magyarország számára a legfontosabb tanulság az, hogy ne az uniós szabályok fellazítására spekuláljon, hanem próbáljon abból kiindulni, hogy a folyó államháztartási hiány sikeres radikális csökkentése amúgy is közelebb hozza az eurózónába való belépést. Inentől kezdve pedig a magyar politikai elitnek az a dolga, hogy parlamenti egyetértéssel semmilyen politikai helyzetben ne veszélyeztesse a jelen problémáiból kitekintve a már 2012-2013-ban nagy valószínűséggel reális csatlakozásunkat az eurózónához.

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu honlapról